

บทที่ 4

สำนึกเรื่อง “ความเป็นลาว” ในสังคมไทยจากอดีตสู่ปัจจุบัน

ก่อนที่จะวิเคราะห์การประกอบสร้างอัตลักษณ์ความเป็นลาวในตัวบทภาพยนตร์ (textual analysis) และการตีความหมาย (decoding) ของผู้ชมภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะโลกตะลึง” นั้น ผู้วิจัยต้องการสร้างความเข้าใจต่อความหมายและสำนึกว่าด้วย “ความเป็นลาว” ที่ดำรงอยู่และเปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทยในเชิงทางประวัติศาสตร์ เพื่อทำให้เห็นรอยแยก (rupture) ของวาทกรรมต่างๆเกี่ยวกับ “ลาว” ในสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ว่าในแต่ละรอยแยกทางประวัติศาสตร์ ความหมายว่าด้วย “ความเป็นลาว” ในสังคมไทยถูกกำหนดความหมายอย่างไร และในแต่ละรอยแยกนั้น ใครเป็นผู้มีอำนาจในการสร้างความหมายเหล่านั้นขึ้นมาจนกลายเป็นวาทกรรมหลัก ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้แบ่งการเปลี่ยนผ่านสำคัญๆ ออกเป็น 6 ช่วง ดังนี้

- 1) ก่อนอาณาจักรอยุธยาสถาปนาเป็นราชธานีของไทย (อดีตกาล-สมัยสุโขทัย)
- 2) สมัยกรุงศรีอยุธยา
- 3) สมัยอาณาจักรล้านช้างตกเป็นเมืองขึ้นของไทย (สมัยกรุงธนบุรี-รัชกาลที่ 4)
- 4) สมัยการล่าอาณานิคมของฝรั่งเศส (รัชกาลที่ 5 - การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พุทธศักราช 2475)
- 5) สมัยช่วงสงครามเย็น (หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 – การล่มสลายของสหภาพโซเวียต พุทธศักราช 2532)
- 6) สมัยหลังสงครามเย็น ถึงปัจจุบัน (พุทธศักราช 2533 -ปัจจุบัน)

ทั้งนี้ในแต่ละช่วงของประวัติศาสตร์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้เป็น 6 ยุคข้างต้น สามารถสรุปผลได้ดังนี้

4.1 ก่อนอาณาจักรอยุธยาสถาปนาเป็นราชธานีของไทย (อดีตกาล-สมัยสุโขทัย)

ในงานค้นคว้าของนักวิชาการกลุ่มนักประวัติศาสตร์และนักมานุษยวิทยาทั้งไทยและลาวหลายท่าน ซึ่งอ้างอิงหลักฐานทางภาษาและโบราณคดีพบว่า กลุ่มชนที่มีชื่อว่า “ไทย” และ “ลาว” นั้นได้สืบเชื้อสายมาจากแหล่งเดิมเดียวกัน (จิตร ภูมิศักดิ์, 2524; ลีลา วีระวงส์, 2528; สุจิตต์